

ระเบียบกระทรวงการคลัง

ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดหาประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุที่ถูกบุกรุก
โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุ

พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๒๕ วรรคสาม ของกฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ
ปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดย
กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้ และจัดหาประโยชน์เกี่ยวกับ
ที่ดินราชพัสดุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๙ กระทรวงการคลังจึงกำหนดระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดหา
ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุที่ถูกบุกรุก โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๕๖”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ หลักเกณฑ์ คำสั่ง หรือแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหาประโยชน์
ที่ดินราชพัสดุในความครอบครองของผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุซึ่งถูกบุกรุก ซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน
ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับที่ดินราชพัสดุที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดให้ต้องกันพื้นที่ไว้ เช่น กฎหมาย
ว่าด้วยการชลประทานหลวง กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ เป็นต้น

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“ผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ที่เป็นผู้ปกครอง ดูแล หรือใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุตามกฎหมาย

“ที่ดินราชพัสดุซึ่งถูกบุกรุก” หมายความว่า ที่ดินราชพัสดุที่มีราษฎรเข้าอยู่อาศัยหรือทำกินโดยมิชอบ
ด้วยกฎหมายอย่างต่อเนื่องมาก่อนวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ โดยผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุมิได้ดำเนินการใด ๆ
เพื่อแก้ไขปัญหา หรือมีการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาแล้วแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้หรือมีแนวโน้ม
ว่าจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้

ข้อ ๕ ให้สำนักบริหารที่ดินราชพัสดุกรุงเทพมหานคร สำนักงานธนารักษ์พื้นที่หรือหน่วยงาน
ที่ได้รับมอบหมาย จัดทำแผนงานหรือโครงการแก้ไขปัญหาที่ดินราชพัสดุซึ่งถูกบุกรุกเป็นประจำทุกปี
หรือจัดทำแผนงานหรือโครงการเฉพาะแปลงใดแปลงหนึ่งเป็นคราว ๆ ไป โดยแผนงานหรือโครงการให้ระบุถึง
สภาพปัญหาการบุกรุก ขั้นตอน วิธีการ ข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ
ในการนำที่ดินราชพัสดุมาจัดหาประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุก ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ
อาจประสานงานกับหน่วยงานที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในพื้นที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยก็ได้
เสนอต่อกรมธนารักษ์เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและแจ้งให้ผู้ใช้ที่ดินราชพัสดุทราบ

กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุคัดค้านแผนงานหรือโครงการที่ได้จัดทำขึ้นตามความในวรรคหนึ่ง จะต้องชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นที่จะใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ หรือความจำเป็นที่จะต้องสงวนหวงห้ามที่ราชพัสดุไว้เพื่อใช้ประโยชน์ในอนาคต พร้อมทั้งเสนอโครงการใช้ประโยชน์ แผนงานและกำหนดเวลาเริ่มต้นในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สอดคล้องกับโครงการใช้ประโยชน์ ให้กรมธนารักษ์พิจารณาภายในกำหนดเวลา ๓๐ วัน นับแต่ได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง

กรณีที่กรมธนารักษ์เห็นด้วยกับข้อคัดค้านของผู้ใช้ที่ราชพัสดุตามวรรคสอง ให้ชะลอการดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการไว้ก่อน เพื่อให้ผู้ใช้ที่ราชพัสดุนำดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกตามที่เสนอ แต่ถ้ากรมธนารักษ์ไม่เห็นด้วยกับข้อคัดค้านของผู้ใช้ที่ราชพัสดุ หรือเห็นว่าผู้ใช้ที่ราชพัสดุ จะไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกตามที่เสนอได้ ให้กรมธนารักษ์เสนอกระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาด คำชี้ขาดของกระทรวงการคลังให้เป็นที่ยุติ

กรณีผู้ใช้ที่ราชพัสดุไม่คัดค้านแผนงานหรือโครงการตามวรรคหนึ่งที่ได้รับแจ้งภายใน ๓๐ วัน หรือกรณีกระทรวงการคลังได้วินิจฉัยชี้ขาดตามวรรคสาม ให้กรมธนารักษ์ดำเนินการต่อไปได้ตามแผนงานหรือโครงการที่กำหนด ให้สำนักบริหารที่ราชพัสดุกรุงเทพมหานคร สำนักงานธนารักษ์พื้นที่หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายดำเนินการสำรวจรังวัดพื้นที่และจัดทำแผนที่ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดให้ผู้บุกรุกเช่าตามแผนงานหรือโครงการต่อไป

ข้อ ๖ การจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกตามนโยบายของรัฐบาล ที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ดำเนินการ หรือมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาและกระทรวงการคลังเห็นชอบ ให้แก้ปัญหาโดยการจัดให้ผู้บุกรุกเช่า ให้กรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ แล้วแต่กรณี แจ้งหน่วยงานที่ครอบครองใช้ประโยชน์ในพื้นที่เพื่อทราบและเข้าสำรวจรังวัดพื้นที่ จัดทำแผนที่ เพื่อประกอบการพิจารณาจัดให้ผู้บุกรุกเช่าเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกได้ โดยไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนในข้อ ๕

ข้อ ๗ การจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุซึ่งถูกบุกรุก ให้พิจารณาโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการบุกรุก การปรับปรุงสภาพพื้นที่ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของผู้เช่า โดยจัดให้เช่าได้ไม่เกินจำนวนเนื้อที่ที่ผู้บุกรุกครอบครองใช้ประโยชน์อยู่จริงก่อนวันเข้าสำรวจรังวัดพื้นที่ และต้องเป็นการให้เช่าในลักษณะ ดังต่อไปนี้

- (๑) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้เป็นที่อยู่อาศัย
- (๒) การให้เช่าที่ดินที่ผู้เช่าใช้เพื่อประกอบเกษตรกรรม
- (๓) การให้เช่าที่ดินเพื่อประโยชน์อย่างอื่น
- (๔) การให้เช่าอาคารซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเช่า ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุที่ใช้บังคับขณะจัดให้เช่า ส่วนระยะเวลาการเช่าเป็นอำนาจของอธิบดีกรมธนารักษ์ที่จะกำหนด ทั้งนี้ ตั้งแต่เกินกว่า ๓ ปีขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๓๐ ปี

ข้อ ๘ กรณีมีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบนี้ ให้อธิบดีกรมธนารักษ์วินิจฉัยชี้ขาดหรือพิจารณาสั่งการ

ข้อ ๙ ให้อธิบดีกรมธนารักษ์รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๖

กิตติรัตน์ ณ ระนอง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง